

IBBY NOVICE

SLOVENSKI NAGRAJENCI Z NAGRADO »IBBY HONOUR LIST 2004«: Matjaž Pikalo, Zvonko Čoh, Jakob J. Kenda

Nagrado »IBBY Honour List« (IBBY častna lista) podeljuje IBBY (Mednarodna zveza za mladinsko književnost) vsaki dve leti pisateljem, ilustratorjem in prevajalcem za njihova dela, ki so izšla v zadnjih treh letih. Predloge za nagrade pošljejo nacionalne sekcije IBBY.

Slovenska sekcija IBBY je predlagala pisatelja Matjaža Pikalo za knjigo *Luža*, ilustratorja Zvonka Čoha za ilustracije v slikanici *Kekec in Bedanec* ter prevajalca Jakoba J. Kendo za prevod knjige *Vetrna piščal*.

Nagrade so bile svečano podeljene na 29. kongresu IBBY meseca septembra v Cape Townu. Priznanja so bila podeljena tudi Mladinski knjigi Založbi in Prešernovi družbi, založbama, ki sta izdali nagrajene knjige slovenskih avtorjev.

Matjaž Pikalo, Zvonko Čoh in Jakob J. Kenda

UTEMELJITVE

MATJAŽ PIKALO

Pikalo, Matjaž: *Luža*: zgodba za mladino. Ilustr. Marjan Manček. Ljubljana: Prešernova družba, 2001 (Koledarska zbirka).

Zgodbo pripoveduje prvoosebni pripovedovalec, torej Luža sam. Vsi utrinki iz življenja malčkov niso zgolj zgodbe zase, ampak so z lokom, ki se vleče skozi, zaključene v celoto, iz katere lahko potegnemo tudi glavno zgodbo, to pa je vstop otroka iz izrazito otroškega, nedolžnega sveta, v svet vrta, ustanove, s tem pa tudi v svet starejših otrok, ki skozi šolanje odraščajo oziroma ki morajo na koncu šolanja – hočeš nočeš – odrasti in

se s tem za zmeraj posloviti od svoje otroškosti. *Luža* je zbirka zgodb, ki poskuša na duhovit način pripovedovati prav o tej tematiki – o svetu otrok in otroškosti, od katere smo se odrasli oddaljili in je večina nas že pozabila, da smo bili tudi sami včasih otroci.

O pisatelju

Matjaž Pikalo, pisatelj in pesnik, je bil rojen 1963 v Slovenj Gradcu. Diplomiral je iz etnologije in sociologije kulture na Filozofski fakulteti v Ljubljani, nato pa končal še podiplomski študij etnologije na VIII. pariški univerzi. Leta 1998 je dobil v Trstu mednarodno (drugo) nagrado Pabla Nerude za poezijo, leta 2002 pa slovensko literarno nagrado večernica za najboljšo izvirno mladinsko delo preteklega leta. Aktiven je na več kulturnih področjih; je tudi ustanovitelj etnoglasbene skupine Autodafe, za katero ne piše samo besedil, ampak je tudi glavni pevec. Napisal je štiri pesniške zbirke, dva romana (*Modri e*, 1998 in *Drevored ljubezni in vojne*, 2001), dve knjigi za otoke (*Prisluhni školjki*, 2001 in *Luža*, 2001), dve knjigi o nogometu (*Europa 2000*, 2001 in *Palčica*, 2002), gledališko igro *Prešeren duo milia*, 2000 in tri scenarije za film.

ZVONKO ČOH

Vandot, Josip: *Kekec in Bedanec*. Za slikanico priredil Andrej Rozman Roza. Kekčeve pesmi napisal Frane Milčinski. Ilustr. Zvonko Čoh. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2001 (Cicibanov vrtljak; Velike slikanice).

Ta zgodba slikovito pripoveduje o ljudeh, zlasti otrocih, skozi značilno optiko 19. stoletja, ko sta se stvarnost in pravljичnost posebej dobro ujeli v motivih divjih lovcev in mitičnih bitij gorskega sveta.

Dotik romantike je čutiti tudi v likovnih upodobitvah Zvonka Čoha, ki mu je bila Vandotova literarna predloga očitno pisana na kožo. Ne samo da je lahko izživel svoj značilni smisel za humor in uporabil številne drobne domislice, s katerimi se je že davno priljubil mlademu bralcu, ampak se je lahko izkazal tudi kot sijajni slikar, ki je zlasti v obravnavi pokrajine izhajal iz tradicije romantičnega krajinarstva. V dinamičnih prizorih, v katerih avtor sicer ohranja izkušnjo sodobnega filmskega kadriranja, je tako združil smisel za satiro in domišljjske predstave o svetu, v katerem njegovi junaki bivajo.

O ilustratorju

Ilustrator, filmar in scenograf Zvonko Čoh se je rodil 7. avgusta 1956 v Celju. Diplomiral je na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Uveljavil se je predvsem z ilustracijo otroške in mladinske literature in je eden najpomembnejših ustvarjalcev na področju animiranega filma v Sloveniji. Skupaj z Milanom Eričem je 1998 posnel prvi slovenski celovečerni risani film *Socializacija bika*, ki je bil večkrat nagrajen. Za ilustracijo je prejel najvišja nacionalna priznanja: Levstikovo nagrado 1988 za ilustracije v knjigi Sue Townsend *Rastoče težave Jadrana Krta* (Mladinska knjiga, 1988) in v knjigi Iva Zormana *Račka Puhačka* (Mladinska knjiga, 1988); Levstikovo nagrado 1999 za ilustracije v knjigi *Enci benci na kamenci 2* (Mladinska knjiga, 1998); Priznanje Hinka Smrekarja 1995 za ilustracije v knjigi Raymonda Queneaua *Cica v metroju* (Mladinska knjiga, 1994); prvo nagrado Hinka Smrekarja 2002 za ilustracije v knjigi Josipa Vandota in Andreja Rozmana Roze: *Kekec in Bedanec*. Leta 1983 je prejel mednarodno nagrado Zlatno pero Beograda.

JAKOB J. KENDA

Nicholson, William: *Vetrna piščal* (The Wind Singer). Prvi del trilogije Ognjeni veter. Prevod iz angleščine Jakob J. Kenda. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2003 (Srednji svet).

Prvi del fantazijske trilogije *Ognjeni veter*, katere avtor je William Nicholson, govori o življenju v Áramantu, kjer nič ni prepuščeno naključju. Vse je natančno določeno in družine so razvrščene glede na uspeh pri izpitih. Toda nekega dne se mlada Lunja Haas vsega tega naveliča in se upre. S tem svojo družino obsodi na hudo kazen, ona pa se s svojim ljubim bratom Strelcem odpravi na dolgo in grozljivo potovanje, da bi Áramant rešila zla, ki mu vlada. Pripoved opisuje nenavaden in zapleten svet, ki odzvanja

probleme sodobne družbe, pred katerimi svari, obenem pa odpira mnoga zanimiva vprašanja v zvezi z njo.

O prevajalcu

Jakob J. Kenda se je rodil leta 1973 na Jesenicah. Študiral je primerjalno književnost in svoj prvi prevod – bulvarko *Pokvarjeno* Raya Cooneyja – je opravil že pri enaindvajsetih. Od takrat je prevedel tudi vrsto pomembnejših mladinskih knjig, vključno z vsemi petimi knjigami o *Harryju Potterju* avtorice J. K. Rowling, trilogijo *Njegova temna tvar* Philipa Pullmana, *Luknje* Louisa Sacharja in Sallingerjev roman *Franny in Zooey*. Poleg mladinskih in gledaliških del je prevajal še filme, uveljavil pa se je tudi kot literarni kritik in urednik.

29. KONGRES IBBY V JUŽNI AFRIKI (Cape Town, 5.–9. september 2004)

Naslov kongresa – prvega v več kot petdesetih letih Mednarodne zveze za mladinsko književnost (IBBY), ki se je dogajal v Afriki – je bil *Books for Africa* (Knjige za Afriko). Z njim so torej poskušali spodbuditi domače ustvarjalce, založnike, knjižničarje, učitelje in javnost nasploh, da bi prispevali k razvoju mladinske književnosti in branja na celotnem kontinentu. Udeležilo se ga je okrog 600 udeležencev, od tega pol iz Afrike (okrog 200 iz Južne Afrike in okrog 100 še iz drugih afriških držav).

Letošnji kongres IBBY je bil, tako kot vsi dosedanji, namenjen tudi upravnim zadevam te organizacije: podano nam je bilo dveletno poročilo (2002–2004) o delu posameznih nacionalnih sekcij in finančno poročilo organizacije za isto obdobje, poleg tega pa so nas še enkrat

obvestili o skupnih dejavnostih IBBY v prihodnosti:

- besedilo in ilustracijo za mednarodno poslanico ob praznovanju 2. aprila 2005 bo prispevala indijska sekcija, za leto 2006 pa slovaška sekcija IBBY;
- izvršni odbor je odločil, da bo v prihodnje žirija za Andersenovo nagrado spet enotna (ne več deljena na ilustratorsko ter pisateljsko žirijo) zaradi težav, ki jih je povzročila ta delitev;
- do spremembe je prišlo tudi pri IBBY-Asahi nagradi, ki bo v prihodnosti podeljena na dve leti, in to dvema nagrajencema;
- Kimete Basha je predstavila novo in močno izboljšano, a zaenkrat še poskusno internetno stran IBBY, ki bo širši javnosti na voljo do konca leta 2004;